

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і
декоративно-прикладного мистецтва та дизайну

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МАЛЯРСТВО

Освітня програма	<u>Середня освіта (Образотворче мистецтво)</u>
Спеціальність	<u>014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)</u>
Спеціалізація	<u>014.12 Образотворче мистецтво</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31” серпня 2018 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Малярство
Викладач (-і)	Тимків Б.М.; Городецький В.І.
Контактний телефон викладача	097-891-25-77; 097-915-10-64;
Е-mail викладача	tymkivbm@gmail.com ; vitoldkoval@ukr.net
Формат дисципліни	денна / заочна
Обсяг дисципліни	9 кредитів ECTS; 270 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Консультації до самостійної роботи проводяться дистанційно та на практичних заняттях в аудиторії згідно розкладу.
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Малярство» знайомить студентів з сучасними образотворчими засобами, носить практико-орієнтований характер і спрямована на задоволення освітніх потреб студентів в області образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну.</p> <p>Новизна даної програми полягає в тому, що за основу взято творчі сучасні пошуки в різних видах художнього малювання. Сприйняття художньої та практичної цінності створених виробів, відбувається на основі зразків, репродукцій, виробів створених народними умільцями, художниками дизайнерами.</p> <p>В межах навчальної дисципліни студент отримає загальні поняття з Богослов'я ікони та іконографії; здобуде практичні навички класичного письма ікони (техніко-технологічні особливості темперного іконопису); вміння на базі існуючих класичних ікон створити власну інтерпретацію того чи іншого твору в техніці художнього розпису на склі.</p> <p>За бажанням, зможе виготовити обрамлення для ікони в ювелірній техніці «скань, філігрань»</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> — навчити студентів створювати копії ікони з врахуванням усталених канонічних вимог; — навчити студентів розписувати вироби зі скла олійними, акриловими та вітражними фарбами; — розвинути творчі здібності студентів, художній смак; — сприяти розвитку творчих здібностей, образного мислення, естетичного смаку, формуванню особливого «кінематографічного» відчуття зворотного ефекту, пробуджують інтерес до історії, етнографії, культури нашого народу. — навчити студентів виконувати композиції по пам'яті і вражень, використовуючи теоретичні відомості, дані викладачем; — навчити студентів виконувати копії ікон в традиційних техніках розпису на левкасі; — ознайомити з законами симетрії, ритму, колірних відносин; — навчити студентів прийомам роботи розпису на склі; — формування практичних навичок і прийомів різних видів художнього розпису; — навчити студентів планувати послідовність виконання дій і здійснювати самоконтроль на різних етапах виконання роботи; — виконувати декоративні композиції в матеріалі. <p>Завдання навчальної дисципліни:</p> <p><i>Методичні:</i> розвинути у студентів естетичне сприйняття дійсності, художній смак.</p> <ul style="list-style-type: none"> — розвинути зорову пам'ять, просторове уявлення; 	

- розкрити і розвинути потенційні творчі здібності кожного студента;
- розвинути гармонійну особистість;
- виховати увагу, акуратність, працьовитість, доброзичливе ставлення один до одного, співтворчість.

Пізнавальні: виховати в студентів інтерес і любов до образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва і на цій основі сформувані трудові вміння і навички;

- навчити умінням і навичкам володіння інструментами і матеріалами;
- навчити прийомам колективної роботи, самоконтролю і взаємоконтролю.

Практичні: навчитися малювати орнаментальні композиції, фігури людей; предмети об'ємної форми, стилізувати їх;

- виконувати композиції по пам'яті і вражень, використовуючи теоретичні відомості;
- розписувати вироби зі скла;

– виконувати декоративні композиції в матеріалі;

– оволодіти новими образотворчими матеріалами – акриловими фарбами, вітражним лаком і контурами по склу та кераміці «DECOLA», фарбами інших виробників, наприклад, «ГАММА»;

– розвинути зорову пам'ять, просторові уявлення, творчу уяву, творчі здібності

Предметом вивчення навчальної дисципліни є копіювання творів живопису та іконографії, а також створення іконографічного типу зображення сцен зі Святого Писання методами художнього розпису на склі.

Міждисциплінарні зв'язки: «Художні техніки в живописі», «Рисунок та педагогічний малюнок», «Пластичне мистецтво», «Етнодизайн», «Декоративно-ужиткове мистецтво», «Кольорознавство», «Графіка», «Історія художньої культури та мистецтв», «Теорія і практика композиції в ОМ ДПМ та дизайні».

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- цілісне уявлення про народне мистецтво, зокрема розпис на склі;
- історію іконопису;
- володіти базовими знаннями історії та богослов'я ікони і особливостями творення ікони з врахуванням усталених канонічних вимог;
- володіти технологією класичного темперного іконопису;
- основні матеріали і техніки виконання, засоби художньої виразності в станковій графіці та живописі, монументальному та сакральному мистецтві, основи перспективи, основні закони побудови композиції, основи психології художньої творчості;
- інформацію та обробку результатів наукових спостережень; опрацювання літератури;
- предметну термінологію;
- витоки іконопису, фази його становлення і розвитку, у тому числі на українських теренах;
- провідні (основні) школи іконопису та їх локальні особливості; локальні манери написання ікон в Україні;
- технологічні особливості приготування матеріалів для іконописання.

вміти:

- володіти різними техніками і технологіями, практичними навичками проведення підготовчий робіт, застосовувати на практиці отримані теоретичні знання при копіювання творів мистецтва, володіти методом творчого процесу копіювання та володінням пошукових ескізів;
- на базі існуючих музейних творів іконопису, вміти створити авторську інтерпретацію того чи іншого твору в техніці художнього розпису на склі;
- вивчати історичні, технологічні дослідження і їх практично використовувати у своїй творчій діяльності;
- постійно удосконалювати свої знання, набувати навичок дослідника, розширювати свій теоретичний кругозір;

- застосовувати набуті знання у своїй творчій діяльності;
- вправно використовувати в іконописній справі стильові особливості українського сакрального малярства певної епохи чи періоду;
- застосовувати різні (давні, сучасні) техніки і технології прийоми і засоби написання ікон;
- писати ікони з дотриманням усталених церквою канонів;
- копіювати ікони, добираючи відповідні матеріали та використовуючи властиві манери письма;
- відтворювати лики святих, їх постаті, атрибутику в манерах іконопису минулих століть;
- володіти основними техніко-технологічними прийомами написання ікон.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності. ЗК 1. Синтез та аналіз. Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ у галузях образотворчого мистецтва, уміння чітко встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

ЗК 5. Соціально-особистісні навички. Адаптивність, комунікабельність, креативність, толерантність, критичне мислення, прагнення самовдосконалення, самокритичність, наявність стійкого світогляду та наполегливість у досягненні мети. Здатність використовувати базові знання про стан і проблеми візуального мистецтва сучасного світу й України зокрема, розвивати етно- та еко-культуру в суспільстві засобами дизайну, образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, розробляти, організовувати та управляти проектами з мистецької та виставкової діяльності. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, діяти соціально-відповідально та свідомо

Фахові компетентності. ФК 7. Здатність до розкриття ідеї та сюжету художнього твору засобами різноманітних мистецьких технік у різних видах та жанрах образотворчого мистецтва.

ФК 8. Здатність до творчості за законами краси, образного сприйняття та аналізу навколишнього, самовдосконалення творчих здібностей, естетичного смаку, естетичних потреб.

ФК9. Здатність відображати статичні та динамічні моделі у тримірних композиціях із застосуванням традиційних і нетрадиційних матеріалів, у різноманітних жанрах.

ФК 10. Здатність дотворчого застосування набутих професійних теоретичних та практичних знань і вмінь у сучасному образотворчому та декоративному мистецтві, етнодизайні.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
практичні	60
самостійна робота	180

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I	014. 12 СО. ОМ.	I	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Літера- тура	Завдання,г од	Вага оцінки	Термін виконан ня
------------	------------------	-----------------	------------------	----------------	-------------------------

<p>Тема 1. Ікона як феномен живопису.</p> <ul style="list-style-type: none"> – образотворче мистецтво в Візантії; – форми візантійського живопису; – Ікона – важливий атрибут християнських храмів; – роль “нерукотворних” ікон; – соціально-політичний рух “Іконоборці”; – після іконоборчий період; – іконографічний канон; – значення візантійського живопису. 	лекційне	[3; 5; 8; 13; 14]	Прослухати лекцію. Передивитись презентацію, 4 год	5б.	Протягом тижня
<p>Тема 2. Витоки та історія іконопису.</p> <ul style="list-style-type: none"> – іконопис - витоки традиції; – іконопис Київської Русі від часу хрещення – до середини XIII ст.; – мистецтво іконопису; – фарби ікон - символіка кольорів та відтінків. 	лекційне	[12; 19; 24; 28; 31]	Прослухати лекцію. Передивитись презентацію, 4 год	5б.	Протягом тижня
<p>Тема 3. Копіювання творів станкової графіки (натюрморт, пейзаж, портрет).</p> <ul style="list-style-type: none"> – поняття: повторення; – поняття: репліка; – поняття: власна копія; – поняття: зменшена копія; – поняття: факсимільна копія. 	практичне	[2; 12; 17; 19; 24]	Передивитись презентацію, 1 год	5б.	протягом тижня
<p>Тема 4. Копіювання творів монументального мистецтва виконаних в різних техніках (сграфіто).</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні техніки монументального живопису; – технологія використання матеріалів для монументального живопису; – послідовність виконання техніки «Сграфіто». 	практичне	[4, 7, 9,16,]	Передивитись презентацію, 1 год	5б.	протягом тижня
<p>Тема 5. Копіювання творів монументального мистецтва виконаних в різних техніках (фреска та розпис).</p> <ul style="list-style-type: none"> – технологія використання матеріалів для фрески; – технологія використання матеріалів для настінного розпису; – послідовність виконання техніки – фрески. 	практичне	[13, 16, 21,]	Передивитись презентацію, 1 год	5б.	протягом тижня
<p>Тема 6. Копіювання творів сакрального</p>	практичне	[11, 18]	Виконати	5б.	протягом тижня

<p>мистецтва іконопису (іконографічні типи зображення Ісуса Христа).</p> <ul style="list-style-type: none"> – копіювання творів старих майстрів; – копіювання класичного іконопису (візантійської та давньоруської ікони Ісуса Христа); – методичні елементи технічної послідовності іконопису ікони Ісуса Христа . <p>Тема 7. Копіювання творів сакрального мистецтва іконопису (іконографічні типи зображення Богоматері).</p> <ul style="list-style-type: none"> – копіювання творів старих майстрів; – копіювання класичного іконопису (візантійської та давньоруської ікони Богоматері); – методичні елементи технічної послідовності іконопису ікони Богоматері. <p>Тема 8. Копіювання творів сакрального мистецтва іконопису (іконографічні типи зображення сцен зі Святого Писання).</p> <ul style="list-style-type: none"> – копіювання творів старих майстрів; – копіювання класичного іконопису (візантійської та давньоруської ікони – сцен зі Святого Писання); 	практичне	[4, 5, 15]	замальовки 1 год.	Презентація ілюстративного матеріалу, 1 год	5 б.	протягом тижня
	практичне	[1, 19]		Презентація ілюстративного матеріалу, 1 год	5 б.	протягом тижня
Обсяг курсу						
Вид заняття			Загальна кількість годин			
лекції			30			
практичні			60			
самостійна робота			180			
Ознаки курсу						
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий		
II	014. 12 СО. ОМ.	II		вибірковий		
Тематика курсу						
Тема, план		Форма заняття	Літера- тура	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконан ня

<p>Тема 1. Сакральність української ікони.</p> <ul style="list-style-type: none"> - походження української хатньої ікони; - українська ікона: унікальність, яка розвивається на основі мистецьких стилів; - книжкова мініатюра. 	лекційне	[3; 5; 8; 13; 14]	Прослухати лекцію. Передивитись презентацію, 4 год	5б.	Протягом тижня
<p>Тема 2. Матеріали і технології написання ікони.</p> <ul style="list-style-type: none"> - технологія написання українських народних (хатніх) ікон на склі; - технологія написання народних (хатніх) ікон на полотні; - технологія написання народних (хатніх) ікон на дошці; - технологія написання підрізних народних (хатніх) ікон. 	лекційне	[5, 15,]	Прослухати лекцію. Передивитись презентацію, 4 год	5б.	Протягом тижня
<p>Тема 3. Ескізи в графічному вирішенні (ескізування в олівці - начерки).</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконання начерку виробу; - загальні риси виробу; - первісний малюнок; - короткочасні зарисовки; - довготривалі зарисовки. 	практичне	[4, 7, 9,]	Передивитись презентацію, 1 год	5б.	протягом тижня
<p>Тема 4. Підготовка основи під ікону (проклейка, накладання паволоки, левкас).</p> <ul style="list-style-type: none"> - накладання ґрунту : проклейка основи; - накладання ґрунту : пробілка основи; - накладання ґрунту : левкас основи; - накладання паволоки. 	практичне	[4, 7, 9, 16,]	Передивитись презентацію, 1 год	5б.	протягом тижня
<p>Тема 5. Підготовка картону (рисунок в натуральну величину дошки).</p> <ul style="list-style-type: none"> - створення начерку; - створення короткотривалих замальовок; - створення довготривалих замальовок; 	практичне	[13, 16, 21,]	Передивитись презентацію, 1 год	5б.	протягом тижня
<p>Тема 6. Перенесення рисунку на дошку.</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка рисунку; - перенесення рисунку на кальку; - перенесення рисунку на дошку. 	практичне	[11, 18]	Виконати замальовки 1 год.	5б.	протягом тижня

<p>Тема 7. Нанесення кольорових плям (до личних) на ікону. «Розкриття ікони».</p> <ul style="list-style-type: none"> - заливання площин світлими фарбами; - заливання площин темними фарбами; - повторне заливання площин світлими і темними фарбами. <p>Тема 8. Розпис доличного та личного. Нанесення шрифту. Опоряджувальні роботи.</p> <ul style="list-style-type: none"> - нанесення пробілів на одяг; - написання личного – лику, рук і ніг; - нанесення шрифтів. 	практичне	[4, 5, 15]	Презентація ілюстративного матеріалу, 1 год	5 б.	протягом тижня
	практичне	[1, 19]	Презентація ілюстративного матеріалу, 1 год	5 б.	протягом тижня
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			30		
практичні			60		
самостійна робота			180		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
III	014. 12 СО. ОМ.	II	вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літера- тура	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконан ня
<p>Тема 1. Особливості копіювання ікони.</p> <ul style="list-style-type: none"> – як слід “читати” ікони; – мініатюрний стиль; – богословські відмінності ікони; – стилістичні відмінності ікони; – значення ікони в релігійному світі – догмат іконо шанування. <p>Тема 2. Написання ікони в техніці художнього розпису на склі з врахуванням манер іконопису минулих століть.</p> <ul style="list-style-type: none"> – церковний шрифт; – експертиза пам’яток іконопису; – церковне мистецтво; – теорія мистецтва та практики іконопису; – іконографія Святого Писання Нового Завіту; 	лекційне	[3; 5; 8; 13; 14]	Прослухати лекцію. Передивитись презентацію, 4 год	5б.	Протягом тижня
	лекційне	[5, 15,]	Прослухати лекцію. Передивитись презентацію, 4 год	5б.	Протягом тижня

<ul style="list-style-type: none"> – іконографія Святого Писання Старого Завіту. 					
<p>Тема 3. Збір матеріалу (фото, ілюстрацій, архівних матеріалів).</p> <ul style="list-style-type: none"> – збір фото робіт відомих художників; – збір фото робіт народних майстрів; – перегляд ілюстрацій в Інтернеті; – відвідання фірм по металообробці; – відвідання виставок. 	практичне	[4, 7, 9,]	Передивитись презентацію, 1 год	5б.	протягом тижня
<p>Тема 4. Аналіз іконографічних творів.</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналіз творів за їх стилістикою; – аналіз творів за їх формами; – аналіз творів за їх технікою виконання; – аналіз творів за матеріалами. 	практичне	[4, 7, 9, 16,]	Передивитись презентацію, 1 год	5б.	протягом тижня
<p>Тема 5. Виконання ікони (різання скла, підготовка робочої поверхні до розпису тушшю чи контурами).</p> <ul style="list-style-type: none"> – підбір матеріалів; – порізка скла по розмірах; – зачистка скла; – обезжирювання скла; 	практичне	[13, 16, 21,]	Передивитись презентацію, 1 год	5б.	протягом тижня
<p>Тема 6. Продовження роботи над іконою (нанесення контурів малюнку).</p> <ul style="list-style-type: none"> – перенесення контурів рисунку за допомогою туші; – перенесення контурів рисунку за допомогою контуру. 	практичне	[11, 18]	Виконати замальовки 1 год.	5б.	протягом тижня
<p>Тема 7. Продовження роботи над іконою (нанесення кольорових плям).</p> <ul style="list-style-type: none"> – замальовка окремих площин малюнку; – малювання олійними фарбами; – малювання акриловими фарбами; – малювання вітражними фарбами; 	практичне	[4, 5, 15]	Презентація ілюстративного матеріалу, 1 год	5 б.	протягом тижня
<p>Тема 8. Продовження роботи над іконою. Опоряджувальні роботи (нанесення ювелірної смоли, лакування).</p> <ul style="list-style-type: none"> – приготування та нанесення ювелірної смоли «MagicCristal»; – лакування окремих ділянок; – лакування виробу в цілому. 	практичне	[1, 19]	Презентація ілюстративного матеріалу, 1 год	5 б.	протягом тижня
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «Малярство», є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу плюс бали,				

	отримані під час заліку та іспиту. Впродовж 3-ьох семестрів студент за виконання практичних завдань отримує : – 60 балів під час складання I модуля і 40 – балів за залік в I семестрі = 100б; – 60 балів під час складання II модуля і 40 – балів за залік в II семестрі = 100б; – 50 балів під час складання III модуля і 50 – балів за екзамен в III семестрі = 100б.
Вимоги до письмової роботи	В рамках навчально-виховного процесу, з метою визначення рівня знань, умінь та навичок студентів проводиться контрольна робота за матеріалами лекційного курсу.
Семінарські заняття	навчальним планом не передбачені
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі семестрових заліків та екзамену. Заліки та екзамен виставляється за результатами успішної роботи студента впродовж усіх семестрів за всіма видами робіт, передбачених навчальним планом. Підсумкова кількість балів з дисципліни визначається як сума балів поточного контролю, а також самостійної роботи студента.

7. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. URL :

https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fcode_of_honor.doc

Дані правила допоможуть студентам уникнути можливих суперечностей, конфліктів та інших незручностей, розроблені із метою підвищення ефективності навчально-виховного процесу, а також врегулювання комплексу взаємовідносин, підтримки іміджу університету серед навчальних закладів нашої держави і Європи в цілому.

8. Рекомендована література

1. Білецький П. Скарби нетлінні. Українське мистецтво у світовому художньому процесі. Київ : Мистецтво, 1974. 192 с.
2. Болотов В. В. Лекции по истории древней церкви. Минск: Белорусская православная церковь, 2008. Т. 1 – 4. 1344 с.
3. Гречко І. Українські колекціонери: альбом / упоряд. Лозинський Т. Львів – Київ: Ін-т колекціонерства українських мистецьких пам'яток при НТШ, 2006. 271 с.
4. Гординський С. Українська ікона на тлі універсалізму візантійського стилю. Мюнхен, 1990. 456с.
5. Губаль Б. Композиція в дизайні. Одно-, дво- і тривимірний простір: навч. посібник. Тернопіль : ПЦ Матвей, 2011. 240 с.
6. Жолтовський П. Іконопис // Український живопис XVII – XVIII ст. Київ : Наукова думка, 1978. С. 9 – 117.
7. Історія української культури / за загальною редакцією І. Крип'якевича. Київ : Либідь, 2002. 656 с.
8. Иванов Д. А и др. Компетентностный подход в образовании. Проблемы, понятия, и инструментарий: Учебно-методическое пособие. Москва: АПКИ ППРО, 2005. 342с.
9. Теорія та історія світової вітчизняної культури : курс лекцій. А.К.Бичко, П.І.Гнаменко, А.М.Феокистов. Київ : Либідь, 1992р. 346с.
10. Колпакова Г. Искусство Древней Руси. Домонгольский период ю. Спб.: «Азбука-Классика», 2007. 598 с.
11. Крвавич Д. П., Овсійчук В. А., Черепанова С. О. Українське мистецтво : навч. посібник : у 3 ч. – Львів : Світ. Ч. 2. 2004. 267 с. ; Ч. 3. 2005. 286 с.
12. Кирцер Ю.М. Рисунок и живопись: учеб. пособие. Москва : ВШ, 1997. 271 с.
13. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навч.вид. /за загальною редак.

- Яртия А.В., Шиндрика С.М., Черепашової С.О. Львів : Світ, 1994. 568с.
14. Лозко Г. С. Українське народознавство. – 2-е вид. Харків : Вид-во Див, 2005. 472 с.
  15. Народний іконопис // Українське народознавство : навч. посібник / Глушко [та ін.] ; ред. С. П. Павлюк [та ін.]. Львів : Фенікс, 1997. С. 587-598.
  16. Откович В.П. Народна течія в українському живописі XVII – XVIII ст.. Київ : Наукова думка, 1990. 96 с.
  17. Откович В.П. Народний живопис Гуцульщини // Гуцульщина: історико-етнографічне дослідження. Київ: Наукова думка, 1987. С. 431 – 436.
  18. Павлова О.В. «Изобразительное искусство в начальной школе». Волгоград : Учитель, 2008. 236с.
  19. Попова Л.М. Народная иконопись Украины XIX века: дис... кандидата искусствоведческих наук: 07.00. 12 «История искусства» / Любовь Михайловна Попова. Ленинград, 1985. 194 с.
  20. Пуцко В. Г. Історія українського мистецтва: у 5 т. / НАН України, І-90 ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; голов. ред. Г. Скрипник; ред. т.: Л. Ганзенко, Р. Забашта, Т. Трегубова, Ю. Коренюк. Київ 2010. Т.2: Мистецтво середніх віків. 1296 с.
  21. Седман Э. Роспись по стеклу : практическое руководство / перевод с английского. Москва: НИОЛА – ПРЕСС, 2008. 384с.
  22. Станкевич М.Є. Автентичність мистецтва. Питання теорії пластичних мистецтв. Вибрані праці. Львів: Спілка критиків та істориків мистецтва, ПТВФ Афіша, 2004. 192 с.
  23. Станкевич М.Є. Українські витинанки. Київ : Наукова думка, 1986. 124 с.
  24. Степовик Д. Історія української ікони Х–XX століть. Київ : Наукова думка, 1996 (перевидання. Київ : Наукова думка, 2004). 364с.
  25. Сидор О. Ікона-святиня, світогляд, мистецтво. Кив : Куманець, 1994. С. 47 – 51.
  26. Словник українського сакрального мистецтва / редкол.: М.Є. Станкевич, С.Боньковська, Р.Василик, Л.Герус; Ін-т народознавства Національної академії наук України. Львів: Друк ПТВФ Афіша, 2006. 288 с.
  27. Федь І.А. Трансцендентальні та культурологічні виміри феномена української ікони: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філософії: спец. 17.00.01 «Теорія та історія культури». Київ, 2006. 22 с.
  28. Честный и животворящий. Київ : ЦПК, 2003. 121 с.
  29. Шпак О. Українська народна гравюра XVII – XIX століть. Львів: ВФ Афіша, 2006. 224 с.
  30. Шпак О. Народна гравюра та ікона на склі: універсальне й специфічне. Київ : Мистецтвознавство, 2004. № 03. С. 63 – 76.
  31. Вачьянц А.М. Введение в мировую художественную культуру. Москва : Айрис Пресс, 2004. 234с.
  32. Дорожин Ю.Г. Простые узоры и орнаменты. Москва: Мозаика-Синтез, 2007. 168с.
  33. Жолтовський П. М. Художнє лиття на Україні в XVI – XVIII ст. Київ : Наукова думка, 1983. 180 с.
  34. Журунова Т. Народний іконопис Східного Поділля // Народне мистецтво. 1998. № 1 – 2. С. 48 – 53.
  35. Кутковой В. С. Краски мудрости . Москва : Паломник, 2008. 656 с.
  36. Колупаєва А. Українські кахлі XIV – початку XX століть. Історія. Типологія. Іконографія. Ансамблевість. Львів : ін-т народознавства НАН України, 2006. 384 с.
  37. Ковалев Ф.В. Золотые сечения в живописи : учебное пособие. Киев : Высшаяшк. Главное изд-во, 1989. 232с.
  38. Логунова Т. Первые уроки дизайна. Москва : Мозаика-Синтез, 2005. 164с.
  39. Станкевич М.Є. Українське художнє дерево. Львів: Національна академія наук України, інститут народознавства, 2002. 480 с.
  40. Юр М.В. До проблеми колориту в українському народному розписі побутових виробів з дерева XIX – початок XX століття / Марина Юр // Регрес і регенерація в народному мистецтві. Колективне дослідження за матеріалами Третіх

Гончарських читань / відп. ред.: М.Селівачов; Музей Івана Гончара, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського, Національна Академія Наук України. Київ : Родовід, 1998. С. 222 – 229.

41. Історія української культури. Том 2 (Українська культура XIII – першої половини XVII століть).1.5. Культура побуту. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: <http://litopys.org.ua/istkult2/ikult206.htm>
42. Історія української культури. Том 2 (Українська культура XIII – першої половини XVII століть). 1.9. Світогляд. Традиційні знання. [Електронний ресурс]. Режим доступу : URL: <http://litopys.org.ua/istkult2/ikult210.htm>
43. Стратонова Н. Роль волхвів у суспільному житті Київської Русі. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Ukrr/2010_55/Straton.htm
44. Розвиток ікони на українських землях під впливом Сходу та Заходу після падіння Візантійської імперії 1453 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL : <http://www.cerkva.info/2007/11/30/icona.html>
45. Стародубцев О.В. Печатные иконы: история и современность. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: <http://nesusvet.narod.ru/ico/books/strdbtsv.htm>
46. Руководствоначинающемуиконописцу. [Електронний ресурс]. Режим доступу : URL :<http://www.myasnikov.net/books/pdf/Ikonopis.pdf>
47. Сайт Міністерства освіти і науки України. [Електронний ресурс]. Режим доступу : URL :www.education.gov.ua
48. Сайт бібліотеки імені В.Вернадського. [Електронний ресурс]. Режим доступу : URL : www.nbuv.gov.ua

Викладач : Тимків Б.М.; Городецький В.І.